

Gerard van den IJssel weg bij Den Haag FM: “Ik schaam me diep”

Gerard van den IJssel vertrekt op 1 maart bij Den Haag FM. De stationmanager van de lokale omroep van Den Haag stond sinds begin dit jaar al op non-actief. Eind november veroorzaakte hij na een borrel van de gemeente Den Haag een aanrijding in het centrum van Den Haag en misdroeg hij zich tegenover zijn medewerkers.

Van den IJssel betuigde aan zijn collega's spijt over de gebeurtenissen in een verklaring, die deze krant in bezit heeft. “Het voelt of ik precies dat heb gedaan waar ik nou zo ontzettend tegen ben. Mensen uitschelden, handtastelijk zijn, seksistische dingen zeggen: ik schaam me diep.” In de verklaring zegt hij ook zich niets van zijn gedragingen te herinneren, maar ze wel bij de directie van de omroep te hebben gemeld.

Malou Seijdel (*Algemeen Dagblad*, 12 januari 2019)

(cc) 2022, Olax, De Bozige Bui
Redactie: Rutger van Halm
ISBN: 9789464484809
olax.nl

O lax

***De dood wacht slechts
op wie er op hem wacht***

Een sonnettenkransenkrans

Een aanklacht in jambische pentameter

Over deze bundel

Een sonnet is een gedicht van veertien regels.

Een sonnettenkrans is een serie van veertien sonnetten, waarvan iedere laatste regel de eerste regel van het volgende sonnet vormt, en waarvan alle eerste regels bij elkaar een vijftiende sonnet vormen: het meestersonnet.

Een sonnettenkransenkrans is een krans van veertien sonnettenkransen. Honderdzesennegentig sonnetten, veertien meestersonnetten, en één grootmeestersonnet. De eerste Nederlandstalige sonnettenkransenkrans verscheen in 2016 onder de naam *Een kruisweg van alledaags leed* (Bas Jongenelen en Martijn Neggers, uitgeverij Geroosterde hond). Twee jaar later liet ik mij door dat herculische meesterwerk inspireren, en nam ik de vorm over: tweehonderdelf gediggies, gebundeld in één handzaam boekje. Dat is inmiddels in een herziene versie uitgebracht met de naam *De argumenten liegen er niet om*.

Een vervolg kwam datzelfde jaar nog, en sindsdien volgde er elk jaar een sonnettenkransenkrans. De bundels sluiten allemaal op elkaar aan, en wat u nu in handen heeft is dan ook het zesde deel van een sonnettenkransenkransenkrans: zevenentwintighonderdvierenveertig sonnetten, honderdzesennegentig meestersonnetten, veertien grootmeestersonnetten, en één oppergrootmeestersonnet.

De stijl voor deze reeks is vastgelegd: jambische pentameters, drie gekruiste kwatrijnen en een gepaard distichon, en enkel mannelijk rijm.

In *De dood wacht slechts op wie er op hem wacht* wordt u meegenomen naar Zephyros, een planeet ver, ver hier vandaan, waar de ik-persoon een ruimte-avontuur beleeft dat hem en de lezer leert wat machtsmisbruik allemaal behelst. Het verhaal is nadrukkelijk geen allegorie voor het seksueel misbruik en het onder het vloerkleed schuiven daarvan zoals dat misschien plaats zou hebben kunnen vinden bij een zeker lokaal radiostation omstreeks 2019. Bovendien zijn zowel Gerard van den IJssel als Gerard Milo niet eens meer werkzaam voor Omroep West, dus waarom zou iemand daar nog over doorhameren. Dat zou zot zijn. Nee, dit is echt een op zichzelf staand sciencefictionverhaal.

Nou ja, op zichzelf staand... ik heb me als science-fictionliefhebber wel laten inspireren door de groten: *Star Trek*, *Star Wars*, *Red Dwarf* en natuurlijk mijn absolute favoriet *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* spookten door mijn hoofd tijdens het schrijven, en hier en daar een verwijzinkje kon ik niet laten.

Hoe dan ook: machtsmisbruik is oneerlijk. Als u het ziet, en u kan er wat aan doen: doe er wat aan. Anders is onze wereld geen haar beter dan Zephyros.

6.1. De dood wacht slechts op wie er op hem wacht

6.1.1.

De dood wacht slechts op wie er op hem wacht
Men spreekt wel van doodsengelengeduld
Ik sla op wat men spreekt vandaag geen acht
Want er wordt al zo veel zo slap geluld
En ik heb bovendien wat anders aan
Mijn hoofd, te weten: iemand die zijn best
Doet mij te doden. 't Is een Lugheraan
En ik zit echt behoorlijk in zijn nest
Dus sorry dat ik nu geen tijd heb voor
Mooi klinkende gezegden over dood
En zijn verwachting. Ik kom bij u, hoor
Want ik heb zeker nog een laatste noot

Men lult maar wat, en wat men lult is slap
Ik heb daar nu geen tijd voor. Bam! Een klap!

6.1.2.

Ik heb daar nu geen tijd voor. Bam! Een klap
Raakt mij op volle kracht in het gezicht
Zijn wapen is een zwaard; het mijn een grap
Nu knijp ik toch maar weer een oogje dicht
Ik strik hem in mijn net. Ik weet niet wat
Ik daarna met hem doen moet. Hij ontvliedt
Ik heb de situatie ingeschat:
Hij wil mij dood; ik wil dat liever niet
Hij heeft een wapen, ik een visnet. En
Hij heeft ervaring. Ik niet echt bepaald
De enige tactiek die ik herken
Is blasten voor je zelf wordt neergestraald

Maar hier ben ik volledig in zijn macht
Zijn zwaard is lang; zijn klappen zijn onzacht

6.1.3.

Zijn zwaard is lang; zijn klappen zijn onzacht
Het voelt verraderlijk. Er is iets wrangs
Ik tracht ze te ontduiken. Kernwoord: tracht
Hij geeft me er genadeloos van langs
Ik wil wat zeggen, maar ik kan de tijd
Ervor niet vinden. Fuck dit kutgevecht!
Hij zou zijn interesse in de strijd
Kwijt zijn als ik mijn zegje had gezegd
Maar nee, we moeten door, de camera's
Die willen drama, bloed, zweet, tranen, show
Dus vechten we zolang hij vecht. Helaas
Ik vecht veel liever voor de radio

Benader dit gevecht als wetenschap:
Ontwijken is de allereerste stap

6.1.4.

Ontwijken is de allereerste stap
Ik neem mijn laatste woorden in de mond
Voor ik mijn eigenlijke plannen schrap
Werk ik mijn tegenstander op de grond
De camera zoomt zoemend op me af
Ik houd de Lugheraan onder mijn net
Niet denkend dat die vent zich overgaf
Gooi ik het weg. Nu speelt het hard to get
Gezeteld op mijn vijand, als een troon
Die vrijgevochten macht bevrijdt een roes
Ik ben dan wel onhandig en gewoon
En saai, maar toch niet voor de ezpenpoes!

Dit is waarop ik overwinning bouw
Maar dan moet ik toch zeggen wat ik wou

6.1.5.

Maar dan moet ik toch zeggen wat ik wou:
Ik start recht in de camera mijn speech
Mijn tong zo zoet als pure honingdauw:
“O!, broeder, zuster, shudra, tovaritsj
Droids, hologrammen, hoog en laag gestoeld
Hoor mij en wat ik heb te zeggen, hoor
Van hoe oneerlijk moeten vechten voelt!
Want vechten moest ik, en straks moet ik door...-”
De vijand wurmt zich onder mij vandaan
Hij worstelt en komt boven. Holy shit!
Hij gaat en staat weer; kan weer gaan en staan
Hij is niet meer mijn letterlijk bezit

Zo ben ik weer tot het gevecht gedoemd
Oneerlijkheid moet toch een keer benoemd!

6.1.6.

Onerlijkheid moet toch een keer benoemd
Dus schreeuw ik in geworstel wat ik wil
De camera die om ons beiden zoemt
Zendt alles uit. Mijn ijselijke gil
Als hij zijn zwaard hervindt en prompt mijn voet
Doorboort, wordt dus ook beeldig vastgelegd
En ik heb nog niet eens dat wat ik moet
Vertellen aan de toeschouwer gezegd
“Hij heeft een shudra doodgeschoten,” roep
Ik, ondertussen schreeuwend van de pijn
Het bloed stroomt uit mijn voet als was het soep
Als soep zou stromen als een bloedfontein

Mijn woorden zijn gericht aan stille kou
Er is geen man, geen shudra en geen vrouw

6.1.7.

Er is geen man, geen shudra en geen vrouw
Naast één Napoleontische figuur
Als ik zo de arena wel beschouw
Dan denk ik: wat een leegte, op dit uur
De man die naar ons kijkt is Droga, baas
Van half het sterrenstelsel, God in zijn
Gedachten. En het komt dichtbij, helaas
Hij staat als voetbalmoeder langs de lijn
Hij wilde zelf zien hoe ik word vermoord
Ik richt mijn woorden dan ook niet aan hem
Zover je nog kan spreken van een woord
Wanneer ik in mijn eigen voetbloed zwem

Ik ben wel minstens net zo vaak genoemd
Zo groot als hij en minstens zo beroemd

6.1.8.

Zo groot als hij, en minstens zo beroemd
Begrijp ik niet dat hij de waarheid niet
Eens één klein beetje censureert, verbloemt
Of afkapt. Dat de hele kosmos ziet
Hoe huichelachtig hij hier handelt boeit
Hem niet? Kan mij het schelen, ik ga door!
“Een shudra heeft persoonlijkheid en groeit
En dat bedoel ik niet als metafoor
Ik heb er eentje leren kennen, en
Die man – hij is een man – is nu mijn vriend
Ik ben echt fucking trots dat ik hem ken
Hij heeft wat Droga doorzet niet verdiend!”

Terwijl ik vive in praesentia
Kijkt in de leegte één persoon ons na

6.1.9.

Kijkt in de leegte één persoon ons na
Dan ziet die hoe ik op de grond gezakt
Geen deuk meer in een pakje boter sla
Terwijl mijn opponent zijn wapen pakt
De camera draait spanningsvol naar hem
Hij legt het blad te rusten in mijn kraag
Dan spreekt de interplanetaire stem
De duim gaat niet omhoog en niet omlaag:
“Nee, luitenant!” De Lugheraan blijft stil
“Ik wil niet dat je alle pret bederft!
Laat Olax zeggen wat hij zeggen wil
En laat hem daarna lijden tot hij sterft”

De prijs die ik betalen moet is duur
Ik kan niks, maar mijn ogen schieten vuur

6.1.10.

Ik kan niks, maar mijn ogen schieten vuur
Ik doe mijn zegje, dis mijn epos op
En ondertussen is de dood mijn buur
Die kopjes leven lenen komt. Eén kop
En ik ga kopje onder, dus ik houd
Hem op gepaste afstand, zolang ik
Nog spreken kan. Maar Zeph!, wat is het koud
Ik spreek! Ik weet niet hoe ik het nog flik
Zolang ik praten kan, vertel ik wat
Dan zegt de politieke ijdeltuit:
“Het spijt me, Olax, maar geen hond heeft dat
Gehoord, want alle camera's staan uit

Moehahaha moehahahahaha!”
Ik kijk recht in de dode camera

6.1.11.

Ik kijk recht in de dode camera
En dan naar Droga. Hij niet meer naar mij
Hij haalt in zijn megalomania
Een zeer bekende shudra aan zijn zij
“Kom, Shudra, zeg maar wat je hebt geleerd
Aan deze man, die denkt dat hij je kent”
“Mijn naam is Shudra, en ik ben vereerd
Dat ik de Shudra van de president
Mag zijn. Hij is oprecht een goede man
Die mij behoedt voor leed en droefenis
Die beter voor me zorgt dan ik zelf kan
Omdat een shudra maar een shudra is”

Mijn lijf is koud, maar nu mijn hart ook guur
Ik word geslagen door mijn laatste uur

6.1.12.

Ik word geslagen door mijn laatste uur
Ik roep hun naam uit. “Shudra,” corrigeert
Die mij direct mijn mistitulatuur
Dit voelt zo zephsonmogelijk verkeerd!
“Wat heb je met hem...-” “Hén!” “...met hen gedaan?!”
“Die kwam er zelf mee, beste Olax,” lacht
Naast mij de te gespierde Lugheraan
Waardoor ik des te meer naar leven smacht
Genoeg om te vertellen dat dit dus
Onmogelijk kan kloppen. Droga snijdt:
“Hij vond de sfeer zo aangenaam en knus
Wou blijven op de *Wederwaardigheid*”

Het uiterste der rampscenario's
Ik zie hem lachen, en het maakt me boos

6.1.13.

Ik zie hem lachen, en het maakt me boos
Ik kwam zo ver. Ik zag zoveel. Ik vocht!
Ik klapte mijn karakter als een roos
En leerde lieden kennen die ik mocht
Het zal wel beter voor hem zijn, of zo
Hij hecht veel waarde aan het leven; meer
Dan ik, in elk geval. Op zijn plateau
Is het een filosofisch gejongleer
Met deugdethiek ten dienste van het id
Dat zich op macht en brood en spel verheugt
Wat is een god als niemand tot hem bidt?
Wat heb je aan ethiek als die niet deugt?

Karakter zonder ziel blijft toch iets broos
Hij huilt om niemand... zo emotioneel!

6.1.14.

Hij huilt om niemand. Zo emotioneel
Kan slechts de onverbiddelijkste zijn
Misschien is hij dan echt zo grandioos
Als Zeph. Misschien ben ik wel echt zo klein
Dat ik er niet toe doe. "Je was het waard"
Zegt hij dan. Onverwacht. "Want ik genoot
Van al je capriolen en je baard
Maar nu gaan al je volgelingen dood
Je zal ze horen schreeuwen van de pijn
Ze kozen iets verkeerd als favoriet
Want jij bent niets. Je wou er voor ze zijn
Nu sterven zij voor jou - en dus voor niets"

Ik hoor hun schreeuwen galmen door de nacht
De dood wacht slechts op wie er op hem wacht

6.1.M.

De dood wacht slechts op wie er op hem wacht
Ik heb daar nu geen tijd voor. Bam! Een klap
Zijn zwaard is lang; zijn klappen zijn onzacht
Ontwijken is de allereerste stap
Maar dan moet ik toch zeggen wat ik wou
Oneerlijkheid moet toch een keer benoemd
Er is geen man, geen shudra en geen vrouw
Zo groot als hij. En minstens zo beroemd
Kijkt in de leegte één persoon ons na
Ik kan niks, maar mijn ogen schieten vuur
Ik kijk recht in de dode camera
Ik word geslagen door mijn laatste uur

Ik zie hem lachen, en het maakt me boos
Hij huilt om niemand. Zo emotioneel

6.2. Hij huult om niemand zo emotioneel

6.2.1.

Hij huilt om niemand. Zo emotieloos
Benadert deze man haast ieder doel
Hij lijkt soms opgewonden, en soms boos
Maar nu loopt hij, gespeend van elk gevoel
Zijn prooi, een jonge shudra, tegemoet
Het is al donker, want het is al laat
Toch ziet een tiental lieden alles goed
Al weet je dat er niemand over praat
Men maakt zich uit de voeten, wil niet zien
Wat komen gaat. Ik snap de stakkers wel
Maar blijf, verbouwereerd, en bovendien
Geen kant op kunnend, kijken naar het spel

Geen man zo onnatuurlijk zonder waan
Als wie barbaars de onschuld wil verslaan